

Sygn. akt III KK 458/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Jacek Sobczak

Protokolant Teresa Jarosławska

w sprawie **W. G.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 stycznia 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 24 lipca 2008 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O., wyrokiem z dnia 24 lipca 2008 r., uznał W. G. za winnego przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., polegającego na znęcaniu się pod wpływem alkoholu nad żoną i córką i wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności. Sąd na podstawie art. 96 § 1 k.k. orzekł umieszczenie W. G. w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego. Wyrok ten wydany został po

uwzględnieniu, złożonego w trybie z art. 387 § 1 k.p.k., wniosku oskarżonego i jego obrońcy w ramach tzw. dobrowolnego poddania się karze. W trakcie postępowania przygotowawczego przeprowadzono dowód z opinii biegłych psychiatrów, którzy stwierdzili u oskarżonego organiczne zaburzenia osobowości i zespół uzależnienia od alkoholu, nie stwierdzili natomiast zaburzeń spełniających kryteria określone w art. 31 § 1 k.k. Biegli w opinii z dnia 21 maja 2008 r. uznali, że w czasie popełnienia przestępstwa W. G. miał w nieznacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu, zaś w stopniu znacznym ograniczoną zdolność do pokierowania postępowaniem. Biegli uznali tym samym, że zachodzą warunki z art. 31 § 2 k.k. Po wydaniu opinii biegli nie byli przesłuchiwani. Wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 24 lipca 2008 r. nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 1 sierpnia 2008 r.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny na korzyść skazanego W. G. Prokurator zaskarżył wyrok w całości i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego – art. 387 § 1 i 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu sprzecznego z wymogami prawa wniosku oskarżonego o skazanie go bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego zgodnego z tym wnioskiem, co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa karnego materialnego i procesowego, tj. art. 93 k.k. w zw. z art. 96 § 1 k.k., polegającego na przyjęciu, iż zachodzą warunki do zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia W. G. w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego pomimo tego, że nie zasięgnięto opinii biegłego psychologa i nie wysłuchano biegłego tej specjalności oraz biegłych psychiatrów przed zastosowaniem tego środka zabezpieczającego.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego kasacją orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym, co pozwala na jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu wyznaczonym w trybie z art. 535 § 5 k.p.k.

Orzeczone przez Sąd Rejonowy środek w postaci umieszczenia sprawcy przestępstwa w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego jest jednym ze środków zabezpieczających, o których mowa w Rozdziale X Kodeksu karnego. Rozdział ten rozpoczyna się od art. 93 k.k., zawierającego ogólne przesłanki umieszczenia w zakładzie zamkniętym. Umieszczenie w zakładzie zamkniętym jest możliwe wtedy, gdy jest to niezbędne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego związanego m. in. z jego uzależnieniem od alkoholu - tak w wypadku W. G. Przepis art. 93 k.k. *in fine* stanowi, że przed orzeczeniem środka zabezpieczającego sąd wysłuchuje lekarzy psychiatrów oraz psychologa. Norma ta ma charakter gwarancyjny. Wobec faktu, że sąd orzeka środek zabezpieczający, polegający na faktycznym pozbawieniu wolności i to wobec osoby bądź to chorej psychicznie, bądź z zaburzeniami preferencji seksualnych czy upośledzeniem umysłowym, bądź wreszcie, jak w odniesieniu do skazanego W. G., z uzależnieniem od alkoholu, wysłuchanie biegłych psychiatrów i psychologa ma charakter obligatoryjny, nie wystarczy przy tym zapoznanie się tylko z opinią pisemną (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2008 r., V KK 177/08, R-OSNKW z 2008 r., poz. 2296). Biegli wypowiedzieć się zatem muszą przed sądem, jak w przedmiotowej sprawie, odnośnie charakteru i stopnia uzależnienia oraz konieczności umieszczenia skazanego w zakładzie zamkniętym. Stanowisko samego skazanego w tej kwestii, nawet zgodne ze stanowiskiem jego obrońcy nie może zostać uznane za wystarczające. Ustawodawca uznał, że w sytuacji tego rodzaju konieczne jest zasięgnięcie opinii osób dysponujących wiedzą specjalistyczną, w tym bezpośrednio wysłuchanie ich przed sądem.

W postępowaniu przeciwko W. G. przeprowadzono wprawdzie dowód z opinii biegłych psychiatrów, którzy rozpoznali u skazanego uzależnienie od alkoholu, niemniej nie wypowiedzieli się oni co do konieczności leczenia W. G. i to w warunkach zakładu zamkniętego, ani nie zajęli stanowiska co do prawdopodobieństwa popełnienia przez niego ponownie czynu zabronionego. Ponadto nie zasięgnięto w ogóle opinii biegłego psychologa, o którym mowa w art. 93 k.k., co stanowi dodatkowe uchybienie sądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2011 r., III KK 224/11, R-OSNKW z 2011 r., poz. 1478).

Zastanawiać się można czy w trybie z art. 387 § 1 k.p.k. w ogóle możliwe jest uwzględnienie wniosku o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, w którym oskarżony wnosi między innymi o zastosowanie wobec niego środka zabezpieczającego z art. 96 § 1 k.k. W treści art. 387 § 1 k.p.k. mowa jest bowiem jedynie o wniosku o wymierzenie określonej kary lub środka karnego. Dopuszczając jednak nawet taką możliwość uznać trzeba, że sąd nie może uwzględnić wniosku bez spełnienia wymogów określonych w art. 93 k.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., V KK 349/11, R-OSNKW z 2011 r., poz. 2300). Inaczej dochodzi do naruszenia wskazanego przepisu oraz art. 387 § 2 k.p.k.

W sprawie doszło zatem do oczywistego naruszenia prawa i to o charakterze rażącym. Konieczne w tej sytuacji było uchylene zaskarżonego kasacją wyroku i to w całości. Wyrok ten wydany bowiem został na skutek uwzględnienia wniosku oskarżonego i jego obrońcy, obejmującego także wymiar kary pozbawienia wolności. Konieczność uchylene wyroku wynika także z faktu, że obecnie nadal możliwe jest dalsze wykonywanie orzeczonego nim środka zabezpieczającego.